

2010-11

Projektvejledning, rådgivning, foredragsvirksomhed og gruppebesøg fra uddannelsesinstitutioner

Der har som sædvanlig været en del henvendelser om hjælp og information til studerende, om rådgivning og kontakter i forbindelse med projekter, specialer, foredrag og oplæg. Der har desuden været enkelte gruppebesøg.

Speciale om IKS: Rikke Weissfeld har færdiggjort sit speciale i teologi med titlen: "En model for religiøs sameksistens. Et case studium i Islamisk-Kristent Studiecenter." Specialet bygger først og fremmest på interne kilder fra IKS, såsom årsberetninger og nyhedsbreve og på interview med næstformand, Naveed Baig og formand, Lissi Rasmussen - med udgangspunkt i spørgsmålet: Hvad skal der til, for at man kan lave et stykke arbejde, som det IKS har stået for? Også disses prædikener er blevet inddraget samt deres artikler, bøger og bidrag til antologier.

Undervisning

Vi venter stadig på henvendelse fra Kriminalforsorgen ang. start af efteruddannelseskurser for fængselsmøder om sjælesorg.

Kursus om islamisk teologi v. Safet og Lissi stod for kurset d. 28. og 29. oktober 2010 på Center for Europæisk Islamisk Tænkning, Det Teologiske Fakultet for præster og kirkelige medarbejdere i København og Helsingør Stifter. Der deltog i alt 27, alle præster med undtagelse af to.

Alt i alt et meget vellykket kursus med livlig interesse og åbenhed. Efterfølgende har vi modtaget meget positive tilbagemeldinger fra deltagere. Der var blandt deltagerne et ønske om en fortsættelse af dette kursus, evt. med et mere praksis-orienteret indhold og gerne af længere varighed.

Muligheden af et sådan kursus indenfor de næste par år overvejes.

Studiegruppe

Studiegruppe (14 deltagere) læser kristne og muslimske tekster (initiativtagere: *Theodor Jørgensen* og *Safet Bektovic*).

Ligebehandlingsprojekter

1. Medlemsskab af Ligebehandlingsudvalget (LBU) under Rådet for Menneskerettigheder.

Formålet med LBU er at være rådgivende organ for Institut for Menneskerettigheder i spørgsmål vedrørende det nationale arbejde med at fremme ligebehandling samt forebygge diskrimination.

Udvalgte skal sikre, at instituttet får glæde af den viden og de erfaringer, rådets medlemmer har på ligebehandlingsområdet, herunder sikre retsbeskyttelse mod diskrimination ved at styrke adgangen til information om retten til ikke at blive diskrimineret og om klagemuligheder, at styrke adgangen til vejledning og bistand for ofre for diskrimination, og at styrke monitoreringen af diskrimination gennem en systematisk registrering af henvendelser om diskrimination.

I udvalget sidder repræsentanter fra blandt andre Kvinderådet, Ældremobiliseringen, Rådet for Etniske Minoriteter og Center for Ligebehandling af Handicappede. IKS er repræsenteret ved *Christa Lund Herum* og *Ilham Ali*.

Høring om fattigdom og diskrimination: I anledning af Fattigdomsåret 2010 afholdtes der den 26. oktober 2010 "Institut for Menneskerettigheders Ligebehandlingshøring 2010; *Hvad er sammenhængen mellem diskrimination og fattigdom?*." Programmet indeholdt blandt andet indlæg

ved fire folketingspolitikere, Yildiz Akdogan (S), Ellen Trane Nørby (V), Ozlem Cekic (SF) og Vivi Kier (K), samt fremlæggelser ved eksperter blandt andre Jonas Schytz Juul, Chefanalytiker i Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og jurist Lynn Roseberry, afdelingsleder CBS.

Ved høringen fremlagde medlemmer af LBU korte indlæg, som repræsenterede områderne køn, alder, seksuel orientering, etnicitet, religion & tro samt handicap. IKS præsenterede en case og et indlæg om hvorvidt der er en mulig sammenhæng mellem på den ene side tro og religion og på den anden side fattigdom og diskrimination.

2. Samarbejde med Ungdomsbyen i Rødovre: ”Medborgerskab - Alle Inklusiv” er et 1-dags kursus for 8.-9.klasse elever om medborgerskab og inklusion, som IKS har været med til at udvikle sammen med Ungdomsbyen. Frivillige i IKS har også i det forløbne år deltaget i nogle af kurserne som assistenter, der afslutter dagen med at fortælle om IKS og de forskellige aktiviteter og projekter som foreningen arbejder med. I år deltog Stéphanie Torbøl.

Formen alternerer mellem oplæg, dialog, leg, interviews, og gruppeopgaver. Kurset giver anledning til optimisme. Det er vores erfaring, at eleverne er meget med hele vejen igennem. Mange af deres spontane reaktioner og de personlige historier de fortæller tyder på, at inklusion i højere grad opleves som en selvfølge for de unge.

Hospitalsprojekt

Etnisk Ressourceteam (ERT) er nu fremtidssikret på hospitaler i Region Hovedstaden. Fire hospitaler (Rigshospitalet, Herlev Hospital, Bispebjerg Hospital og Hvidovre Hospital) støtter nu teamets tilbud på deres hospitaler i form af løn til projektlederen, Naveed Baig. Dermed er ERT fra 1.februar 2011 blevet en permanent ordning. Der er nedsat en styregruppe på fire personer, udpeget af de fire hospitalsdirektioner. ERT vil dog fortsat have en referencegruppe/netværksgruppe (tidligere kaldet styregruppe, hvor Lissi repræsenterer IKS) der støtter op om ERT's aktiviteter og virke. IKS støtter stadig ERT.

ERT har fået sin egen hjemmeside: www.ressourceteam.dk Der er opsat plakater på centrale steder på hospitalerne for at få patienters og personales opmærksomhed. Henvendelserne (fra patienter og personalet) er stabile og ERT bliver involveret mere og mere på hospitalerne. Der er gennemsnitligt kontakt til ca. 1 patient per dag.

ERT brochuren er nu også oversat til farsi, somalisk, bosnisk-serbisk og fransk. Den er nu et fast bilag i nyansattes mappe på Bispebjerg Hospital (BBH). På opfordring af BBHs direktion og på grundlag af, at psykiatrien bruger ERT regelmæssigt, samt med henblik på at definere en samarbejdsaftale med dem, har ERT i sommeren 2010 mødt ledelsen for Psykiatrisk Center København, Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Bispebjerg og Distrikpsykiatrisk Center Bispebjerg. Nadia Qureshi som er psykolog er dermed blevet ERTs kontaktperson for psykiatrien. Stadig få henvendelser på BBH: undervisning (13), patienthenvendelser (21) i 2010.

Væsentlige arrangementer:

30. marts 2010: Besøg af anglikansk biskop fra England på Rigshospitalet. IKS blev bl.a. introduceret.

12. maj: Naveed holdt oplæg på Oslo Universitet om muslimsk sjælesorg til forskellige gejstlige. IKS blev introduceret.

21 sept.: ERT-heldagsseminar på Rigshospitalet for teologer og hospitalsrepræsentanter fra tre hospitaler i Oslo og Aalborg Sygehus. Bl.a. fortalte Lissi om ERTs tilblivelse og udvikling gennem

årene. Repræsentanterne ønskede at studere ERT-modellen på nært hold med henblik på at etablere lignende ordninger i Ålborg og Oslo. Fokus var på ERT's historie og opbygning, dets funktioner og erfaringer med arbejdet.

17 jan.: Temadag på Rigshospitalet: Dobbeltminoriteter i sundhedsinstitutioner – etnisk minoritetsborgere med handicap, deres behov og perspektiver. For frivillige og ansatte i handicaporganisationerne, fagfolk på handicapområdet (socialrådgivere, læger, sygeplejersker, lærere etc.) samt repræsentanter fra etniske minoritetsorganisationer. Ca. 30 deltagere.

Fængselsprojekt

Lissi er efter afslutning af sit forskningsprojekt om etnisk minoritetsunge i fængsel ansat på halv tid i Københavns Fængsler til at arbejde med unge med etnisk minoritetsbaggrund både indenfor og udenfor murene.

Der er gjort forberedende arbejde, ansøgt økonomisk støtte af satspuljemidlerne til at opbygge et samlingssted/center på Nørrebro, hvortil unge indsatte og eks-indsatte (særligt med etnisk minoritetsbaggrund), der har besluttet at forlade den kriminelle løbebane, kan henvises efter løsladelse og få vejledning og støtte til at leve et kriminalitetsfrit liv og komme i gang med uddannelse og/eller arbejde. Oprettelsen foregår i regi af IKS og i tæt samarbejde med ERT. De unge vil blive rekrutteret direkte fra fængslerne af fortrinsvist præster og imamer, der i forvejen har opbygget et tillidsforhold til de dem. Arbejdet vil bl.a. bygge på resultater og erfaringer fra undertegnede forskningsprojekt, hvor det fremgår, at manglende eller negative relationer til voksne gennem opvæksten - og senere også til samfundet generelt – for de flestes vedkommende er/har været en afgørende risikofaktor i forhold til deres kriminelle løbebane. Derfor må relationsaspektet også blive et væsentligt aspekt af løsningsmodellen.

Der er for knap et år siden oprettet en frivillig mentorordning for etnisk minoritetsunge, der ønsker støtte til at forlade det kriminelle liv. Der har været etableret 9 mentorordninger (overvejende med præster som mentorer). Det har vist sig at have en positiv virkning på de unge, herunder også flere, der i forvejen var opgivet af både kriminalforsorgen og kommunen. Der er nu brug for en systematisering og udvidelse af dette mentorarbejde, hvor de unge foruden den kontinuerlige voksenkontakt får mulighed for at være del af et fællesskab, hvor også konventionelle unge (også fra ERT) deltager og kan være positive rollemodeller for de unge med kriminel baggrund. Krav til mentorer er først og fremmest evne til refleksion, nærvær og samtale. En opkvalificering af mentorerne vil finde sted gennem undervisning. Til dette formål anvendes professionelle undervisere. Regelmæssige foredrag med undervisere, som taler om eksistentielle emner eller praktiske aspekter af arbejdet: kommunikation, psykiske lidelser, krisehjælp etc. Dertil kommer supervisionsforløb individuelt og i grupper, med eksternt tilknyttede supervisorere. ERT og dets erfaringer vil blive inddraget i dette arbejde.

Foruden mentorordning vil der være følgende initiativer:

Individuel hjælp og rådgivning:

- beskæftigelses- og uddannelsesvejledning, jobsøgning etc.
- social- og juridisk rådgivning, gældsrådgivning
- psykologisk hjælp (bl.a. i forhold til ADHD og PTSD)
- tilbud om samtaler med socialrådgiver, psykolog/terapeut, sjælesørger etc.
- hjælp til vredeshåndtering og konfliktløsning

- familiekontakt. Etablering af positive relationer mellem den unge og forældrene. Hjemmebesøg. Evt. deltagelse af familien i arrangementer

Sociale aktiviteter (netværksopbyggende):

- uformelt samvær, fælles madlavning og spising, evt. ture ud af huset
- målrettede sportsaktiviteter som redskab til mere konstruktiv adfærd og kommunikation, til opbygning af større social forståelse, mere solidt selvværd
- små fællesskaber med deltagelse af en eller flere ældre (selvhjælpsgrupper, coaching, samtale-aktivitetsgrupper)
- undervisning (bl.a. i konfliktløsning, sociale færdigheder), debatarrangementer med deltagelse af andre unge, mulighed for kunstneriske udfoldelser

Der ønskes ansat to fuldtidsmedarbejdere, der arbejder tæt sammen med fængselspræster og -imamer: 1) en daglig leder af projektet til at varetage den daglige drift, herunder bl.a. administration, samarbejdsrelationer ”ud af huset”, formidling af uddannelses- og jobvejledning, juridisk rådgivning, psykologisk hjælp etc. samt 2) en socialmedarbejder til (sammen med de frivillige) at varetage mentorordning, sociale aktiviteter, inkl. debattmøder, gruppesamtaler og sportsaktiviteter.

Desuden anvendes både frivillige og timelønnede beskæftigelses- og uddannelsesvejledere, psykologer, supervisorer, juridisk rådgivere, misbrugsbehandlere og familiekonsulenter. Stedet vil have en fast daglig åbningstid. Der tages initiativ til at etablere samarbejde og koordinering af de forskellige indsatser på Nørrebro, der udføres på området.

Der har været forberedende samtaler med forskellige relevante foreninger og personer om et samarbejde, bl.a. EXIT, Vores Unge, RUM, Den Korte Snor, Sikker By - Københavns Kommune (Per Larsen). Naveed har været med i udviklingen og deltaget i mange af møderne.

10.sept. *Eid ul-Fitr* på Blegdamsvejens Fængsel sammen med Fatih Alev, med bøn og spising (20 deltagere).

Der afholdes *debatcaféer* i Vestre Fængsel med ca. 25 håndplukkede deltagere. Den 30.marts om OS og DEM – er nogle mennesker mere værd end andre Hvad siger islam og kristendom? hvor Naveed holder oplæg sammen med fængselspræst Peter Walin.

Undertegnede har holdt en række foredrag og indlæg om kriminalitet og radikalisering blandt unge med etnisk minoritetsbaggrund i regi af Integrationsministeriet, Københavns Kommune, Yngre Kriminologer, SSP, Servicestyrelsen, Vartov.

Har desuden været med i planlægning og opfølgning af bandeseminar på Grundtvigs Højskole 18. - 22.sept. Møder har været afholdt i IKS' lokaler.

Dansk-arabisk kontekst

IKS var medunderskriver på en fælles opfordring, sendt den 4.feb. 2011 som et åbent brev til udenrigsminister Lene Espersen, fra det danske civilsamfunds organisationer (MENA) med titlen: ”Egypten – der skal handles nu”. Mellemløkket Samvirke var initiativtager til det fælles brev og til en pressemeddelelse, hvori der opfordres til, at Danmark bakker op om ønsket om demokratisering i Egypten, og at udenrigsministeren og EU skærper tonen over for de egyptiske myndigheder og kræver øjeblikkelig og fredelig overgang til demokrati. Opfordringen blev positivt modtaget af udenrigsministeren i et svarbrev til organisationerne.

Den 11.marts arrangerede Mellemlfolkeligt Samvirke sammen med en række folkelige organisationer en *demonstration for de demokratiske kræfter i Mellemøsten*, som IKS sammen med en række andre organisationer anbefalede.

Samarbejde med Danmission: Efter ansættelse af to unge dialogkonsulenter i Danmission har IKS indvilliget i et samarbejde omkring Danmissions arabisk-europæiske projekter.

Det gælder i første omgang deltagelse i et nyt initiativ Arab Europe dialogue, som Danmission med bl.a. finansiering fra Danida igangsætter sammen med Coptic Evangelical Organisation for Social Service, CEOSS. Naveed og Fatih deltager i den første konference på Kreta den 12.-15.april 2011, som også den Evangeliske Kirke og akademier i Tyskland er med til at arrangere. Temaet er ”Transformation Processes in Arab and European countries – Formation of Identities in Conflict.”

Der deltager 40 opinionsdannere og officielle regeringsrepræsentanter fra den arabiske verden og 40 fra Europa. Naveed og Fatih holder sammen et oplæg.

Der afholdes dansk-egyptisk konference i efteråret.

Studietur til Marokko

Den 12.-19. april rejste ni medarbejdere i IKS til Marokko (Casablanca, Rabat, Fes og Ifrane) med det formål at udbygge IKS’ internationale netværk, at lære om marokkansk historie og kultur og udveksle erfaringer særligt med interreligiøse relationer.. På turen deltog Lissi Rasmussen, Naveed Baig, Niels Tvilling, Eva Bernhagen, Aminah Tønnsen, Fatih Alev, Safet Bektovic, Sabeen Choudhry og Christa Lund Herum Erfaringer fra besøget, særlige temaer blev publiceret i vort tidsskrift.

Programmet var sammensat af forskellige møder og besøg på blandt andet den danske ambassade, Det Jødiske Museum i Casablanca, seminar om interreligiøs dialog på Al-Akhawayn universitetet i Ifrane, deltagelse i højmessen i Saint Pierre katedralen, besøg på et børnehospital.

Besøg fra udlandet:

24.aug. Political Officer, Frazer Thomas, Den Britiske Ambassade.

13.okt. Dr. Stanislaw Grodz, lektor ved Afdeling for Religionshistorie og Religionsetnologi ved Det Katolske Universitet i Lublin, Polen.

31.jan. Dr. Andrew Wingate, tidligere leder af St. Philips Centre i Leicester og kongelig konfessionarius, sammen med den anglikanske præst, Jonathan Lloyd.

12.marts Dr. Ahmet Onay, formand for Dansk-Tyrkisk Islamisk Stiftelse (skal holde foredrag onsdag)

Andre projekter/aktiviteter

Bøger, bidrag til bøger/hæfter:

Antologien, Tro, omsorg multikultur (red. af Marianne Kastrup, Naveed Baig og undertegnede) udkom på Hans Reitzels Forlag juni 2010. Antologien indeholder blandt andet bidrag v. Naveed og Stephanie om ERT og v. undertegnede om relationsarbejde i Københavns Fængsler. Den har fået få, men positive anmeldelser og er solgt

Lissi Rasmussens forskningsrapport udkom i juni 2010, ”*Livshistorier og Kriminalitet. En empirisk undersøgelse af etnisk minoritetsunge i Københavns Fængsler, deres baggrund, status og fremtid. Hvilke kommunikationsmuligheder er der?*” Center for Europæisk Islamisk Tænkning, Københavns

Universitet. Rapporten kan downloades gratis på

http://www.teol.ku.dk/afd/ceit//lissi_rasmussen_rapport Undersøgelsen tog sin begyndelse i oktober 2008 og består bl.a. af 150 individuelle interview med indsatte med etnisk minoritetsbaggrund mellem 15 og 30 år, bosiddende i Danmark, og med en række ansatte. Dertil kommer en gennemgang af i alt 500 indsattes journaler og handleplaner, gruppesamtaler og observationer gennem mere end et år. Formålet med projektet var at dokumentere, både kvalitativt og kvantitativt, de unges baggrund og situation og på grundlag heraf udvikle et praktisk redskab til at kommunikere med denne målgruppe eller dele af den i bl.a. inkluderende, relationsorienterede gruppesamtaler.

Safet Bektovic har to bidrag i antologien, *Muslimernes Islam. Religion-kultur-samfund* (red. Sherin Khankan), der udkom på Forlaget Pantheon i dec. 2010: "De muslimske samfund og deres møde med Vesten, ca. 600-1900" pp.75-85 og "Islam og Vesten i nyere tid" pp.127-135.

Desuden forord, "Før Muhammedkrisen – og efter. Hvad er der sket?" til Oddbjørn Leirvik, *Islam og Kristendom. Konflikt eller dialog*. København: Religionspædagogisk Forlag, pp.9-21.

Internationalt Iqbal-symposium: IKS spillede en væsentlig rolle i dette års internationale symposium den 14. november 2010 i Taastrup. Symposiumet var arrangeret af Iqbal Academy Scandinavia (IAS) og havde som overordnet tema "Kinship in Thought between Islam and the West". Deltagere var forskere fra Pakistan, USA og Danmark. Medarbejdere i Islamisk-Kristent Studiecenter var inviteret til at holde oplæggene fra dansk side. En del af indlæggene blev publiceret i vort tidsskrift. Der var enighed om, at islam og Vesten er to usammenlignelige størrelser, men at der er en hel del "kinship in thought" mellem islam og kristendom og mellem Vesten og den muslimske verden.

Høringssvar til Københavns Kommune IKS har givet høringssvar i oktober 2010 om Københavns Integrationspolitik 2011-14.

Besøg af imam Muhammad Ashafa og præsten James Wuye fra Nigeria 25.-27. marts 2011, som tidligere var fjender men nu arbejder sammen for fred og forsoning i bl.a. Sudan, Kenya og Nigeria. Der er lavet en film om deres historie, *The Imam and the Pastor*. De deltager i arrangementer i Korsgadehalden (inkl. fredagsbøn), Verdenskulturcentret og Vor Frue Kirke (inkl. højmesse).

Medarbejderes aktiviteter i og udenfor Danmark (relateret til IKS)

Aminah Tønnsen har i 2010 deltaget i et projekt på Institut for Menneskerettigheder, hvor man har udarbejdet det internet-baserede undervisningsmateriale DROP DISKRIMINATION. Materialet består af en række kortfilm og dertilhørende opgaver, der søger at styrke kendskabet til og skabe bevidsthed om fordomme såvel som diskriminationens konsekvenser, og herigennem lære at forstå og håndtere mangfoldighed. Målgruppen er folkeskolens ældste klassetrin og tilbydes både i Danmark og Bulgarien. <http://www.drop-diskrimination.dk/>

Er stadig med i Din-Tro Min-Tro projektet, som startede i efteråret 2004, hvor skoleklasser kan rekvirere et gæstelærerteam bestående af en jøde, en kristen og en muslim, der fortæller om eksempelvis *religiøs praksis* eller *Gud og menneske* inden for de tre traditioner.

Aminah Tønnsen og Stéphanie Torbøl har i juni 2010 deltaget i et Grundtvig-fredsseminar i Warszawa med deltagere fra 9 forskellige europæiske lande. Seminaret var tilrettelagt af uddannelsescenter EDUZ (www.eduz.pl) i Warszawa og godkendt som Grundtvig-workshop under EUs "Grundtvig program". Seminaret omfattede en lang række forelæsninger, diskussioner, gruppearbejde og erfaringsudveksling med udgangspunkt i religionsdialog og europæisk historie. Kristne, muslimer og jøder var repræsenteret. De fleste deltagere arbejdede på uddannelsesområdet, dog på meget forskellige niveauer: både skole/folkeskole/gymnasie -og universitetslærer var repræsenteret, hvilket gav et perspektivrigt udgangspunkt, og bredde og substans i diskussionerne. Der var desuden ture til Warszawas mange seværdigheder samt besøg i Auschwitz-Birkenau, hvor spørgsmålet om tilgivelse og forsoning pludselig blev meget konkret. 200-året for Chopins fødsel blev markeret med deltagelse i en række koncerter, der gav seminaret et helt unikt præg. Nogle af deltagerne, som er medlem af GERFEC (<http://www.gerfec.eu/index.php?lang=en>) har henvendt sig efterfølgende med henblik på eventuel deltagelse i et møde omkring deres næste pædagogiske projekt, som fokuserer på menneskerettigheder og "demokratisk borgerskab".

Naveed Baig er talsmand for foreningen, Jødisk Muslimsk Netværk i Danmark. FN har opfordret til at man markerer den første uge af februar hvert år som World Interfaith Harmony Week. Netværket to derfor initiativ til at samle repræsentanter for de forskellige trosretninger i Danmark og inviterede til et møde den 6.febr., hvor der blev lavet en fællesudtalelse om tværreligiøs dialog og arbejdet med at udbrede aktiviteter i de kommende års World Interfaith Harmony Week. Der blev nedsat en arbejdskomite, der vil tage initiativ til arrangementer.

10 maj. Deltaget KFSM's interreligiøse møde med unge

15. maj. Deltager i panel om religionsdialog på Danske Kirkedage i Viborg.

6. nov. Deltog i panel i konference i Nyborg om konflikt og forsoning i religionens navn. Danske kirkelige organisationer var arrangører.

23. nov. Oplæg i Studentermenigheden i Hans Tausens Kirke

10 jan. Paneldeltager i jødisk-medicinsk symposium i København.

11. marts: Paneldeltager for IKS i debat om religionsdialog på Rosborg Gymnasium, Vejle.

Safet, Theo og Naveed deltog med oplæg i Kristent-Muslimsk Samtaleforums årlige lederkonference den 29.-30.okt. 2010.

Safet og Lissi var medarrangører af og foredragsholdere ved seminar den 16.febr. ved Center for Europæisk Islamisk Tænkning for master-studerende i religion og samfund ved Det Teologiske Fakultet i Oslo. Op til 30 deltagere.

Lissi Rasmussen

Har deltaget i to interviews på Kanal Hovedstaden om kristen-muslimsk relationsarbejde og arbejdet i fængslet.

22.feb. Foredrag om diapraxis på Mødestedet for kristen-muslimsk ungdomsgruppe i Danmission. Det var en opløftende oplevelse at møde så mange unge mennesker med interesse i kristen-muslimsk samarbejde.

2011-12

Flytning

Da lejemålet på Nørrebrogade 32.2. blev opsagt, flyttede IKS i slutningen af november 2011 midlertidigt sin postadresse til formandens nye privatadresse, Ryesgade 27.3.tv., 2200 Kbh. N. Centrets inventar er midlertidigt blevet opmagasineret i kælderen under Sankt Johannes Kirke (sammen med det, der i forvejen stod der). Centrets bibliotek befinder sig stadig på Center for Europæisk Islamisk Tænkning (CEIT), Det Teologiske Fakultet, Københavns Universitet, men skal flyttes derfra over sommeren.

Møder er blevet afholdt på CEIT, i Dansk Islamisk Centers nye lokaler Baggesensgade 4, i Nørrebro Apoteks frokoststue og på IKS's nye postadresse.

Når Projekt Katalysator for eksindsatte unge forhåbentlig går i gang, skal der findes nye lokaler.

Studiegrupper

Studiegruppe (20 deltagere) læser kristne og muslimske tekster og diskuterer teologi og filosofi (initiativtagere: *Theodor Jørgensen* og *Safet Bektovic*).

Møder og konferencer

DebatCafé

30.5.2011 om *Bandekriminalitet på Nørrebro* med oplæg af cand.publ. *Aydin Soei*, som nyligt havde udgivet bogen, *Vrede Unge Mænd. Optøjer og kampen for anerkendelse i et nyt Danmark*, og *Lissi Rasmussen*, som nyligt havde udgivet rapporten, *Livshistorier og Kriminalitet*. Der var godt fremmøde med op mod 50 deltagere. En stor del af disse arbejder med problematikken til dagligt.

Internationalt Iqbal-symposium:

IKS blev i år mere involveret i forberedelsen af det årlige Iqbal-seminar, denne gang den 12.november 2011, i samarbejde med Iqbal Academy Scandinavia (IAS) med temaet, *Challenges of Arab Spring for East and West*. Seminaret blev afholdt i CEIT - med deltagelse af 23 forskere og studerende fra Danmark, England og Pakistan. Det blev et meget informativt og lærerigt møde med et yderst aktivt engagement fra deltagernes side.

Seminaret tog udgangspunkt i følgende spørgsmål: På hvilken måde har opstandene i den arabiske verden bragt ændringer i Mellemøsten og Nordafrika, i øst og i vest. Har de ændret det billede vi har af hinanden? Har de ført til, eller vil de føre til en omdefinering af begreber som demokrati, social samhørighed, diversitet, integration osv.? Er vi blevet bragt tættere sammen? Desuden blev det drøftet, hvorledes Iqbal ville have forholdt sig til "det arabiske forår".

Medarbejdere i Islamisk-Kristent Studiecenter holdt oplæg. Flere af indlæggene blev publiceret i vort tidsskrift.

Ligebehandlingsarbejde

Medlemsskab af Rådet for Menneskerettigheder og dets Ligebehandlingsudvalg (LBU). LBU er et rådgivende organ for Institut for Menneskerettigheder i spørgsmål vedrørende det nationale arbejde med at fremme ligebehandling og forebygge diskrimination. I udvalget sidder repræsentanter fra blandt andre Kvinderådet, Ældremobiliseringen, Rådet for Etniske Minoriteter og Center for Ligebehandling af Handicappede. IKS har været repræsenteret ved *Christa Lund Herum* og *Ilham Ali*. Ilham har ønsket at træde ud.

Samarbejde med Ungdomsbyen i Rødovre: der har ikke i dette år været afholdt kurser med IKS-deltagelse.

Etnisk Ressourceteam

Etnisk Ressourceteam (ERT) arbejder på fire hospitaler (Rigshospitalet, Herlev Hospital, Bispebjerg Hospital og Hvidovre Hospital). IKS støtter stadig transportudgifter for ERT-frivillige. Koordinatoren, Naveed bruger meget tid på undervisning på hospitalerne og på at modtage delegationer fra resten af landet og andre lande så som Norge og Belgien, som ønsker at starte et lignende projekt i egen sammenhæng. Nedenfor nævnes nogle af de vigtigste aktiviteter (primært relateret til Naveed) ud over samtaler med patienter og pårørende samt undervisning og rådgivning af personale.

I september 2011 blev der trykt en rapport om ERTs virke 2008-11. Denne rapport publiceres i næste nummer af vort tidsskrift.

Marts 2011: ERT kom med i klinisk etisk komite på Herlev Hospital.

Oplæg på Diakonissestiftelsens hospice, Frederiksberg (Naveed).

Undervisning af frivillige i Cafe Hr. Berg på Rigshospitalet. (Læge Samia Ditta).

ERT er med i fokusgruppe for Kolding Sygehus om religiøse bygninger.

Rådgivning på Omsorgscenteret Hvissinge.

Islam og sjælesorg (Naveed), oplæg ved debatarrangement, arrangeret af SEHAT, Panum.

April: ERT medlem af MESU centerråd (Center for Migration, Etnicitet og Sundhed, KU)

Undervisning af tyrkiske imamer, arr. af CEIT, om kulturel og religiøs støtte på hospitaler (Naveed)

Maj: ERT samarbejde med LOKK og møde i Dannerhuset om åndelige, religiøse støttemuligheder til kvinder.

Juni: Delegation fra Oslo hos ERT på Rigshospitalet (Tros- og livssynspolitisk Utvalg, Kulturdepartementet).

Hjælp til Roskilde Sygehus ift. oprettelse af interkulturelt team.

August: Haderslev Stifts arrangement om ældreomsorg for etniske minoriteter (Naveed).

September: 7.sept. Lissi og Naveed: undervisning og rådgivning på traumecentret på Rigshospitalet om banderelaterede unge i forbindelse med skyderier i bandemiljøerne.

Fælles mini-seminar, arr. af ERT på Rigshospitalet med delegation fra Belgien på besøg i sundhedsministeriet.

Forelæsning på Oslo universitet, ERT, om islam og sjælesorg (Naveed)

Oktober: Åbent hus på Herlev Hospital, rundvisning v. præst og imam.

Delegationsbesøg fra hospital i Trondheim, Norge til Rigshospitalet.

Oplæg i Forskningsnetværket for Etniske Minoriteter, KU (Naveed).

ERT med i følgegruppen for Linien (Naveed) <http://www.linien.dk/>

December: 6.dec. Lissi og Naveed: besøg på Rigshospitalet af medarbejdere fra Kirkelig Dialogsenter i Oslo og Bergen.

Januar 2012:

ERT besøg af Folkekirke og Religionsmøde på Rigshospitalet (V. hospitalspræst Henning Nabe-Nielsen og Naveed).

Fængselsprojekt - Katalysator

IKS har i samarbejde med foreningen, *Vores Unge og Rådgivning af Unge med Minoritetsbaggrund* (RUM) taget initiativ til Projekt Katalysator for indsatte og eks-indsatte unge (særligt med etnisk minoritetsbaggrund) i Københavnsområdet (dvs. primært Vestre og Blegdamsvejens Fængsel, Vridsløselille og Herstedvester). Målet er at opbygge et fast samlingssted på Indre Nørrebro. Unge indsatte (primært med etnisk minoritetsbaggrund), der har besluttet at forlade det kriminelle liv, kan henvises af fængselspræster, -imamer og fængselspersonale til stedet, hvor de kan få vejledning og støtte til at komme i gang med uddannelse og/eller arbejde og til at få en mere positiv kontakt til det omgivende samfund. Desuden vil der være en række sociale aktiviteter, hvor tryghed, fællesskab og aktiv deltagelse er i centrum. Der er allerede skabt kontakt til ressourcepersoner og en række interesserede unge (herunder tidligere indsatte) og til forskellige ungdomsorganisationer, som ønsker at være med i projektet. ERT vil spille en central rolle i dette arbejde. Desuden er der søgt økonomisk støtte, da projektet vil være afhængigt af, at der kan ansættes medarbejdere. Der er koblet en ekstern konsulent på fundraising. Desuden blev der 29.feb.2012 afholdt et møde med Karen Klint og integrationsordfører, Jakob Bjerregård, Socialdemokraterne.

IKS er nu i gang med en systematisering og udvidelse af mentorarbejdet, der blev påbegyndt for knap to år siden, hvor etnisk minoritetsunge, der ønsker støtte til at forlade det kriminelle liv, kan få tilknyttet en frivillig mentor. Der er oprettet 19 mentorordninger med seks frivillige mentorer (flere af dem præster). Ordningen har vist sig at have en positiv virkning på de unge, herunder også flere, der i forvejen var opgivet af både kriminalforsorgen og kommunen. 12 af dem sidder stadig i fængsel. 5 har lagt kriminaliteten bag sig og er nu i gang med uddannelse, mens 2 er blevet løsladt, og der er ikke længere kontakt til mentor.

Der er afholdt to mentor-seminarer for nuværende og kommende mentorer og ressourcepersoner, og der planlægges opkvalificerende kurser og supervisors møder for samme målgruppe i løbet af de næste par måneder. Mentorseminarerne blev holdt

14.1 i Dansk Islamisk Center med deltagelse af nye mentorer og ledere af de involverede instanser, fængselsimam Waseem Hussain, Fatih Alev, Jan Mansur Hussain og Lissi Rasmussen.

25.2 i Nørrebro Apoteks frokoststue med yderligere deltagelse af mentorer og ressourcepersoner. Som frivillig kan man deltage i projektet som besøgsven eller mentor - og senere, når stedet forhåbentlig bliver oprettet, også som frivillig på stedet - alt efter hvor meget og på hvilken måde man ønsker at engagere sig.

Der er desuden afholdt to *debatcaféer* i Vestre Fængsel, med Jørgen S. Nielsen som oplægsholder, om det arabiske forår med ca. 25 håndplukkede deltagere.

Besøg fra udlandet:

IKS havde i ugerne 11.-19.marts og 27.marts-4.april besøg af to syriske kvinder fra Hama, *Rufaida ALHabash* og lektor *Ghada Ghazal*, som vi har samarbejdet siden 2005 omkring omsorgsarbejde i København og Hama. Medlemmer af IKS har tidligere mødt dem på konference i Damaskus, og

IKS har i 2006 haft en konference hos og sammen med dem i Hama. De to kvinder har desuden haft et længere ophold i København, hvor de bl.a. deltog i Safets og Lissis kompaktseminar om social etik på Københavns Universitet i 2007.

Dr. Rufaida ALHabash er leder af Islamic Studies Centre og Al Andalus Institute i Hama <http://www.alandaluse.net/en/>. Hun har en PhD i Dawa Studies om kvinders engagement i islam fra University of the Holy Qur'an i Sudan. Har i flere år arbejdet med interreligiøs og –kulturel dialog. *Ghada Ghazal* underviser ved Al Baath Language Center, Hama, Syrien. Hun har en MA i engelsk litteratur og sprog. Underviser desuden i islamiske studier og dialog mellem civilisationer. Begge har i mange år undervist i og arbejdet med kristen-muslimske relationer i Syrien. Rufaida og Ghada deltog 7.-11.marts i Danmissions konference om Secular State, Religious Neutrality and Social Cohesion – med deltagelse fra Egypten, Libanon, Syrien og Danmark. Programmet for den efterfølgende uge inkluderede flere møder med dem om situationen i Syrien, bl.a. på CEIT og på Læreruddannelsen Zahle. Desuden mødte de to syriske kvinder en række indsatte i Blegdamsvejens Fængsel.

Andre projekter/aktiviteter

Medarbejderes aktiviteter i og udenfor Danmark (relateret til IKS)

Naveed og Fatih deltog i en konference på Kreta den 12.-15.april 2011, arrangeret af Danmission sammen med Coptic Evangelical Organisation for Social Service, CEOSS. Temaet var ”Transformation Processes in Arab and European countries – Formation of Identities in Conflict.” Der deltog 40 opinionsdannere og officielle regeringsrepræsentanter fra den arabiske verden og 40 fra Europa.

Fatih Alev deltog primo oktober 2011 i en *dansk-egyptisk dialogkonference i Alexandria*, Egypten om mediernes ændrede rolle for demokrati og samfund, arrangeret af Danmission i samarbejde med CEOSS.

Derefter deltog Fatih i *Doha International Center on Interfaith Dialogue's (DICID) 9. Doha Interfaith Conference* 24.-26. oktober 2011, hvis overordnede tema var *Social Media and Inter-Religious Dialogue: A New Relationship*. Der var 200 deltagere fra 55 lande fra alle fem kontinenter, overvejende religiøse repræsentanter og akademikere.

Endvidere deltog Fatih i den internationale konference om '*Global Movement of Moderates- i Kuala Lumpur* 17. – 19. januar 2012, som havde til formål at fremme en løs sammenslutning af enkeltindivider, organisationer samt statsaktører og intelligentsia som arbejder for en varig og fredelig sameksistens. Konference var arrangeret af *Alumni Association of International Islamic University of Malaysia* i samarbejde med *International Islamic University i Malaysia* - under protektion af Malaysias præmier minister, *Hon. Dato' Sri Mohd Najib Tun Razak*.

Naveed Baig

Marts: Workshop på Den Sociale Højskole om islam og socialt arbejde. Kom med i CEITS EU samarbejde

Maj: Repræsenterede IKS på pilgrimsvandring med pilgrimspræst, buddhistisk center og IKS. Oplæg i Børsen ifm. islam-udstilling om den muslimske Jesus (IKS repræsenteret v. Naveed).

Oplæg om islam i Rejsby, Jylland, arr. af Folkekirke og Religionsmøde. P1 optagelse af fredagsbøn på Store Bededag.

September: Repræsenterede IKS ved Nordisk teologisk konference, Dragør (respons på oplæg).

Oplæg på inspirationsdag om krop og religion, Århus (repr. IKS).

Oplæg ved inspirationsdag om interreligiøs dialog, panel med biskop og rabbiner i KBH (repr. IKS)

Deltog i P1 program om 'Krop og religion' (religionsrapport).

Bidrag til Stiftsårsbogen i KBH om religionsdialog (repr. IKS).

November: Inspirationsoplæg i Aalborg om 'fremmede kulturer'.

Februar: Foredrag om, hvor moralen kommer fra (repr. IKS), Borgergade, KBH.

Er i bestyrelsen for Jødisk Muslimsk Netværk i Danmark. FN har opfordret til at man markerer den første uge af februar hvert år som World Interfaith Harmony Week. Netværket inviterede således til et arrangement på Rådhuspladsen den 5. feb. med overskriften, *Tolerance. Støt mangfoldigheden i København og Danmark*. Arrangementet var støttet af Bland dig i byen puljen, Københavns Kommune. IKS var repræsenteret ved Aminah og Naveed.

Safet Bektovic

Har deltaget i flere konferencer: Frankfurt Oder, Tyskland (Jan 2011) om memory og identity; Sofija i Bulgarien (maj 2011) om islamiske trossamfund – muftiater i Sydøsteuropa; Sarajevo (maj 2011) om moderne islamisk tænkning.

Safet underviser på Det Teologiske Fakultet i Oslo i islamisk filosofi og sufisme.

Theodor Jørgensen

Har holdt flere foredrag om kristen-muslimske relationer.

Lissi Rasmussen

Har i det forløbne år holdt en række foredrag og indlæg om kriminalitet og radikaliserings blandt unge med etnisk minoritetsbaggrund i regi af bl.a. Københavns Kommune, Næstved Kommune, SSP, Servicestyrelsen, socialrådgiveruddannelsen og Diyanet, Taastrup.

Har deltaget i workshops i Roskilde og Århus i oktober og november inviteret af Specialfunktionen for den Etniske Beskæftigelsesindsats, Specialfunktionen for ligestilling og Den Nationale Ungeenhed med henblik på at udvikle et inspirationskatalog med fokus på at finde nye veje og løsninger til en styrket uddannelses- og beskæftigelsesindsats over for unge mænd af ikke-vestlig herkomst.

Holdt foredrag i *Vestre Fængsel* 1. februar 2012 for 20 nationale og internationale forskere med forskellig faglig baggrund fra forskernetværket Negotiating (In)visibilities på Københavns Universitet, som afholdt deres første konference på Carlsberg Akademi. Foredraget handlede om synlighed og usynlighed - panoptiske principper, og hvordan de er blevet adapteret til nutidens forestillinger om, hvordan et fængsel skal fungere. Se <http://ni.ikk.ku.dk/>

Bøger, bidrag til bøger/hæfter:

Safet Bektovic har udgivet bogen, *Islamisk filosofi: Baggrund, problemstillinger og moderne udformninger* (Anis 2012).

Safet har desuden bidraget om sufisme i antologien, *Mystik i Filosofi, Religion og Litteratur* (Forlaget Univers 2011), i *Racial Studies: Studying Muslims and Constructing Islamic Identity, Methods and Contexts in the Study of Muslim Minorities* (2012).

Safet, Naveed og Lissi har bidrag I Jørgen S. Nielsen (red.): Islam in Denmark: The Challenge of Diversity (Lanham MD: Lexington, 2012).

Naveed har (sammen med Ph.d. stipendiat Hanne Bess, KU) skrevet artiklen, 'Enhver skal smage døden' i tidsskriftet, Nordisk Tidsskrift for Palliativ Medisin, Norge.

Lissi har bidraget med artiklen, Diapraxis: Towards Joint Ownership and Co-citizenship, I Politorbis (eitschrift zur Aussenpolitik) 2/2011 med temaet Religion in Conflict Transformation. www.eda.admin.ch/politorbis. Federal Department of Foreign Affairs, Bern, Schweiz.